

KNF

**KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO**

*Metodyka Badania i Oceny Nadzorczej
dla domów maklerskich*

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, MARZEC 2020**

Spis treści

1. WPROWADZENIE	2
1.1 Cel BION	2
1.2 Uwarunkowania formalne procesu BION.....	2
2. ORGANIZACJA PROCESU BION.....	4
2.1 Fazy procesu BION	4
2.2 Podstawowe zasady i założenia procesu BION	5
2.3 Obszary podlegające ocenie nadzorczej	8
2.4 Podstawowy model nadania oceny nadzorczej	8
3. KRYTERIA OCENY POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW	10
3.1 Kryteria ogólne	10
3.2 Kryteria szczegółowe	12
3.2.1 Analiza Modelu Biznesowego.....	12
3.2.2 Zarządzanie	12
3.2.2.1 Zarządzanie domem maklerskim.....	12
3.2.2.2 Narzędzia zarządzania i kontroli ryzyka.....	13
3.2.2.3 Proces ICAAP	15
3.2.2.4 Sprawozdawczość	16
3.2.3 Adekwatność kapitałowa	16
3.2.3.1 Poziom adekwatności kapitałowej	16
3.2.3.2 Ryzyko kredytowe	17
3.2.3.3 Ryzyko rynkowe	17
3.2.3.4 Ryzyko operacyjne	18
3.2.3.5 Pozostałe rodzaje ryzyka.....	18
3.2.3.6 Pozostałe elementy	19
3.2.4 Adekwatność zasobów płynności i finansowania	19
3.3 Dodatkowe czynniki korygujące ocenę.....	19
4. OCENA NADZORCZA.....	21
4.1 Agregacja ocen poszczególnych obszarów	21
4.2 Nadanie oceny F.....	21
4.3 Graniczna interpretacja ocen	23
ZAŁĄCZNIK NR 1 – KLASY RYZYKA – DEFINICJE	25

1. Wprowadzenie

1.1 Cel BION

Celem procesu badania i oceny nadzorczej (dalej: proces BION) jest identyfikacja zagrożeń stabilności firmy inwestycyjnej poprzez określenie poziomu i charakteru ryzyk, na jakie narażona jest firma inwestycyjna, ocenę jakości procesów zarządczych (w tym systemu zarządzania ryzykiem), ocenę adekwatności kapitału pokrywającego ryzyko wynikające z działalności firmy inwestycyjnej, ocenę adekwatności zasobów płynności i finansowania, ocenę modelu biznesowego.

1.2 Uwarunkowania formalne procesu BION

Zestawienie uwarunkowań formalnych związanych z procesem BION:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 89, z późn. zm., zwana dalej: „Ustawą o obrocie”),
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 483, zwana dalej: „Ustawą o nadzorze makroostrożnościowym”),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1871, z późn. zm., zwana dalej: „Ustawą o nadzorze kapitałowym”),
- Ustawa z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 180, zwana dalej: „Ustawą o nadzorze finansowym”),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie kapitału wewnętrznego, systemu zarządzania ryzykiem, programu oceny nadzorczej oraz badania i oceny nadzorczej domów maklerskich, a także polityki wynagrodzeń w domu maklerskim (Dz. U. z 2017 r., poz. 856, zwane dalej: „Rozporządzeniem BION”),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, z późn. zm., zwane dalej: „Rozporządzeniem CRR”) oraz Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, z późn. zm., zwana dalej: „Dyrektywą CRD IV”),
- Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy (Dz. Urz. UE L 87 z 31.03.2017, z późn. zm., zwane dalej: „Rozporządzenie 2017/565”)

- Regulacyjne standardy techniczne oraz wykonawcze standardy techniczne stanowiące rozporządzenia wykonawcze do pakietu CRD IV/CRR (zwane dalej odpowiednio: „RTS” oraz „ITS”),
- Zmienione Wytyczne EUNB dotyczące wspólnych procedur i metod stosowanych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej oraz nadzorczych testów warunków skrajnych z dnia 19 lipca 2018 r. (zwane dalej: „Wytycznymi SREP”), zmieniające wytyczne EBA/GL/2014/13 z dnia 19 grudnia 2014 r. oraz inne wytyczne EUNB w zakresie obszarów podlegających ocenie nadzorczej zgodnie z niniejszą metodyką,
- Wytyczne, zasady i stanowiska KNF obejmujące swoim zakresem działalność firm inwestycyjnych.

Podstawą prowadzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego (dalej: Komisja) procesu BION, są przepisy art. 110r oraz 110s Ustawy o obrocie oraz przepisy zawarte w Rozdziale 4 Rozporządzenia BION.

Ponadto w Metodyce BION dla domów maklerskich, przy zachowaniu zasady proporcjonalności i odmiennej od banków specyfiki działalności prowadzonej przez domy maklerskie, uwzględniono treść wydanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) Wytycznych SREP.

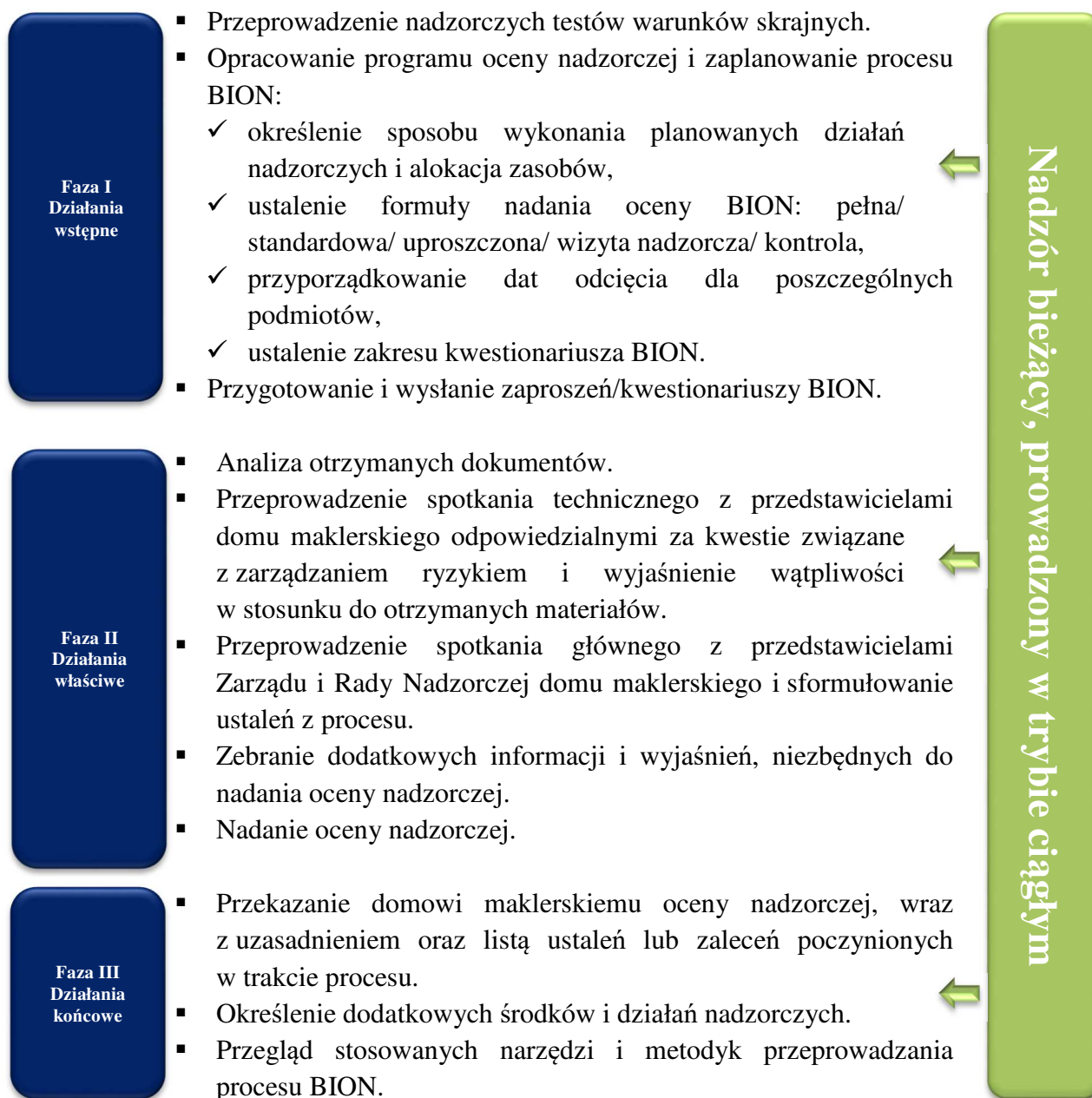
Celem niniejszej Metodyki BION jest wskazanie sposobu przeprowadzania procesu BION, przy uwzględnieniu Wytycznych SREP, w tym w szczególności przedstawienie zakresu badania i oceny nadzorczej oraz zasad nadawania przez Komisję Nadzoru Finansowego ocen nadzorczych domom maklerskim.

W stosunku do domów maklerskich, które z katalogu działalności maklerskich z art. 69 ust. 2 Ustawy o obrocie prowadzą jedynie działalność wskazaną w pkt 1 lub 5 oraz jednocześnie nie prowadzą działalności wskazanej w art. 69 ust. 4 pkt 1 Ustawy o obrocie, niniejsza metodyka ma zastosowanie w ograniczonym zakresie, m.in. poprzez wyłączenie wybranych obszarów z oceny nadzorczej. Proces nadawania oceny BION ww. podmiotom będzie uwzględniał obowiązki wynikające z przepisów Rozporządzenia 2017/565, w szczególności art. 23.

2. Organizacja procesu BION

2.1 Fazy procesu BION

Komisja przeprowadza proces BION dla domów maklerskich w oparciu o następujący ogólny model:

Faza I i II powyższego modelu w zależności od formuły nadawania oceny oraz zidentyfikowanych zagrożeń dla stabilności domu maklerskiego może się różnić. W szczególności możliwe jest odstępianie od przeprowadzenia spotkania technicznego i spotkania głównego.

2.2 Podstawowe zasady i założenia procesu BION

1. Komisja co roku sporządza i realizuje program oceny nadzorczej, o którym mowa w art. 110s Ustawy o obrocie.
2. Na potrzeby BION, kierując się zasadami zawartymi w § 23 Rozporządzenia BION, przy sporządzaniu programu oceny nadzorczej dokonuje się podziału domów maklerskich na trzy kategorie:
 - kategoria 1 – podmioty, dla których proces BION w formule pełnej lub standardowej przeprowadzany jest corocznie,
 - kategoria 2 – podmioty, dla których proces BION w formule pełnej lub standardowej przeprowadzany jest nie rzadziej niż raz na 2 lata,
 - kategoria 3 – podmioty, dla których proces BION w formule pełnej lub standardowej przeprowadzany jest nie rzadziej niż raz na 3 lata.
3. W roku, w którym podmiot nie podlega procesowi BION w formule pełnej lub standardowej, ocena nadzorcza wydawana jest w formule uproszczonej.
4. Klasyfikacja podmiotów do kategorii przeprowadzana z uwzględnieniem kryteriów zamieszczonych w Tabeli 1. Kategoria 1 jest najwyższą spośród przedstawionych kategorii. Dom maklerski klasyfikowany jest do najwyższej kategorii, dla której spełnia co najmniej jedno kryterium, przy czym podmioty, które podlegają procesowi BION po raz pierwszy, uwzględnia się w kategorii 1

Kryterium	Charakterystyka	Kategoria 1	Kategoria 2	Kategoria 3
1. Udział domu maklerskiego w aktywach / funduszach własnych sektora domu maklerskich na koniec poprzedzającego roku kalendarzowego	1a. Udział domu maklerskiego w aktywach sektora domów maklerskich jest nie mniejszy niż 10%	✓		
	1b. Udział domu maklerskiego w łącznej ekspozycji na ryzyko sektora domów maklerskich jest nie mniejszy niż 10%	✓		
2. Normy adekwatności kapitałowej (w okresie 12 miesięcy poprzedzającego roku kalendarzowego)	2a. Łączny współczynnik kapitałowy znajdował się na poziomie powyżej 14% (na koniec każdego kwartału)			✓
	2b. Łączny współczynnik kapitałowy znajdował się w przedziale 11-14% (na koniec co najmniej jednego kwartału)		✓	
	2c. Łączny współczynnik kapitałowy znajdował się na poziomie poniżej 11% (na koniec co najmniej jednego kwartału)	✓		
	2d. Dom maklerski naruszył przepisy dot. wymogów kapitałowych zawarte w rozporządzeniu 575/2013 i/lub Ustawie o obrocie i/lub przepisy dotyczące limitów dużych ekspozycji	✓		

	2e. Relacja niższej z wartości: kapitału własnego (art. 103a Ustawy) oraz funduszy własnych do minimalnego poziomu kapitału założycielskiego domu maklerskiego utrzymywała się na poziomie poniżej 1.375 (na koniec co najmniej jednego kwartału)			
	2f. Relacja niższej z wartości: kapitału własnego (art. 103a Ustawy) oraz funduszy własnych do minimalnego poziomu kapitału założycielskiego domu maklerskiego utrzymywała się na poziomie w przedziale 1.375 - 1.75 (na koniec co najmniej jednego kwartału)			
	2g. Relacja niższej z wartości: kapitału własnego (art. 103a Ustawy) oraz funduszy własnych do minimalnego poziomu kapitału założycielskiego domu maklerskiego utrzymywała się na poziomie powyżej 1.75 (na koniec każdego kwartału)			
	2h. Relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego domu maklerskiego utrzymywała się na poziomie poniżej 1.375 (na co najmniej jednego kwartału)			
	2i. Relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego domu maklerskiego utrzymywała się na poziomie w przedziale 1.375 - 1.75 (na koniec co najmniej jednego kwartału)			
	2j. Relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego domu maklerskiego utrzymywała się na poziomie powyżej 1.75 (na koniec każdego kwartału)			
3. Ostatnia ocena BION	3a. Dom maklerski w ostatnim procesie BION otrzymał końcową ocenę nadzorczą z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku gorszą niż 3,00 lub otrzymał ocenę „F”.			

5. Oceny nadzorcze nadawane są dla wszystkich domów maklerskich w danym roku kalendarzowym. Oznacza to, że dla każdego podmiotu wydawana jest ocena nadzorcza co najmniej raz w jednym roku kalendarzowym.
6. Ocena nadzorcza nadawana jest na określoną datę (data odcięcia). Istnieją dwie daty odcięcia: 30 czerwca oraz 31 grudnia.
7. W procesie BION podstawowym narzędziem nadania oceny jest nadzór analityczny.
8. W ramach nadzoru analitycznego badanie i ocena nadzorcza mogą zostać przeprowadzone w formule standardowej (na podstawie przekazanych przez dom maklerski dokumentów i informacji), pełnej (na podstawie przekazanych przez dom maklerski dokumentów

- i informacji oraz oświadczeń i wyjaśnień złożonych przez przedstawicieli podmiotu na spotkaniach przeprowadzonych w siedzibie UKNF) lub uproszczonej (na podstawie dostępnych w UKNF danych finansowych oraz wszelkich innych informacji zarówno będących w posiadaniu Urzędu, jak i ogólnodostępnych).
9. Proces badania i oceny nadzorczej może być realizowany z wykorzystaniem wizyty nadzorczej lub kontroli.
 10. Dla celów badania i oceny nadzorczej Komisja wykorzystuje wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych, o których mowa w art. 110t Ustawy o obrocie.
 11. W przypadku uzyskania informacji, które w ocenie Komisji mogą mieć wpływ na spełnianie przez dom maklerski wymogów z zakresu adekwatności kapitałowej, Komisja może dokonać uaktualnienia wcześniej wydanej oceny, w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia uzyskania informacji będącej podstawą aktualizacji.
 12. Zasada proporcjonalności w BION jest zachowana m.in. poprzez dobór odpowiedniej formuły procesu (pełna, standardowa, uproszczona), dostosowanie zakresu pytań w arkuszach pytań BION, a także dostosowanie intensywności prowadzonych działań nadzorczych do rozmiaru i rodzaju prowadzonej działalności maklerskiej oraz poziomu ryzyka domu maklerskiego.
 13. Proces BION realizowany jest w oparciu o dialog z domem maklerskim. Dialog ten obejmuje wyjaśnianie ewentualnych wątpliwości związanych z ryzykiem w działalności domu maklerskiego oraz nadawaną oceną nadzorczą, a następnie przekazanie wyników BION do domu maklerskiego.
 14. Przyjęta skala oceny nadzorczej jest 4 – stopniowa. Zgodnie ze skalą ocena 1 jest oceną najlepszą, zaś ocena 4 jest oceną najgorszą. Ostatecznie nadana ocena przyjmuje postać punktową (1, 2, 3 lub 4). Dodatkowo podawana jest również ocena z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku, tak by w przypadku otrzymania np. oceny 2 w dwóch kolejnych przebiegach, możliwe było ustalenie czy ocena faktycznie uległa polepszeniu lub pogorszeniu.
 15. W ramach procesu BION możliwe jest nadanie oceny „F” oznaczającej, iż podmiot uznaje się za „znajdujący się na progu upadłości lub zagrożony upadłością”.
 16. Rezultatem procesu BION może być propozycja działań nadzorczych, w szczególności w formie kierowanych do domów maklerskich ustaleń lub zaleceń UKNF.
 17. W konsekwencji przeprowadzonego badania, poza nadaniem oceny nadzorczej, dom maklerski może otrzymać również informację o obszarach ryzyka uznanych za najistotniejsze w jego działalności.
 18. Komisja informuje dom maklerski o wynikach badania i oceny nadzorczej w formie pisemnej lub elektronicznej (za pomocą Systemu Portal KNF).
 19. W szczególnych przypadkach Komisja może podjąć inne działania nadzorcze lub zastosować określone środki nadzorcze, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności mając na uwadze art. 110y Ustawy o obrocie.

2.3 Obszary podlegające ocenie nadzorczej

Komisja poddaje ocenie cztery główne obszary: Analiza Modelu Biznesowego, Zarządzanie, Adekwatność Kapitałowa, Adekwatność Zasobów Płynności i Finansowania.

Ocena poszczególnych obszarów służy określeniu aktualnego oraz potencjalnego przyszłego stopnia zagrożenia stabilności domu maklerskiego w związku z:

- przyjętym modelem biznesowym, w tym zdolnością do generowania wyników finansowych zapewniających stabilne funkcjonowanie domu maklerskiego w perspektywie 12 miesięcy,
- potencjalnymi zmianami aktualnego modelu biznesowego wynikającymi z realizacji decyzji strategicznych lub zmian otoczenia rynkowego w perspektywie 3 lat,

- dostosowaniem wewnętrznych mechanizmów zarządzania i kontroli do profilu ryzyka, modelu biznesowego oraz skali i złożoności działalności,
- dostosowaniem wewnętrznych mechanizmów zarządzania i kontroli do obowiązujących przepisów prawa, wytycznych oraz stanowisk właściwych organów mających zastosowanie w tym zakresie,

- poziomem i strukturą funduszy własnych w stosunku do ponoszonego ryzyka oraz jakości zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka,

- poziomem i strukturą zasobów płynności w stosunku do ponoszonego ryzyka oraz jakości zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka.

Szczegółowe kryteria oceny poszczególnych obszarów zostały opisane w rozdziale 3 niniejszej metodyki.

2.4 Podstawowy model nadania oceny nadzorczej

1. Każdy obszar podlegający ocenie nadzorczej oceniany jest według szczegółowych kryteriów, opisanych w rozdziale 3 niniejszej metodyki.
2. Poszczególne elementy w obszarach oceniane są wg 7-stopniowej skali: 1; 1,5; 2; 2,5; 3; 3,5; 4, gdzie 1 jest oceną najlepszą, zaś 4 jest oceną najgorszą.
3. Oceny poszczególnych obszarów są wypadkową ocen cząstkowych i nadawane są z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.
4. Końcowa ocena nadzorcza jest wypadkową ocen poszczególnych obszarów i nadawana jest również z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.
5. Zasady agregacji ocen przedstawia rozdział 4 niniejszej metodyki.

6. Niezależnie od zasad agregacji, oceny poszczególnych elementów, obszarów oraz ocena końcowa podlegają weryfikacji na okoliczność zaistnienia dodatkowych czynników korygujących, opisanych w rozdziale 3 niniejszej metodyki lub wystąpienia szczególnych przesłanek wynikających z informacji na temat prowadzonej przez podmiot działalności.
7. Oceny poszczególnych obszarów oraz ocena końcowa podlegają konwersji na czterostopniową skalę punktową zgodnie z poniższą tabelą:

Ocena obszaru przed konwersją	[1,00 – 1,75)	[1,75 – 2,75)	[2,75 – 3,75)	[3,75 – 4,00]
Ocena obszaru wg skali punktowej	1	2	3	4

8. Oceny poszczególnych obszarów oraz ocena końcowa podlegają interpretacji zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 4 niniejszej metodyki.

Ogólny schemat procesu nadawania oceny nadzorczej został przedstawiony w poniższej tabeli:

Dane			
Kwestionariusz BION	Procedury i raporty wewnętrzne	Spotkania z podmiotem	Informacje z innych jednostek organizacyjnych UKNF
Zalecenia pokontrolne	Informacje z nadzoru bieżącego, monitorowanie kluczowych wskaźników ryzyka	Sprawozdawczość ostrożnościowa i finansowa	Informacje z innych źródeł zewnętrznych
Obszary podlegające ocenie nadzorczej			
Analiza Modelu Biznesowego	Zarządzanie	Adekwatność Kapitałowa	Adekwatność Zasobów Płynności i Finansowania
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koncentracja ▪ Pozycja konkurencyjna ▪ Planowanie finansowe i strategiczne ▪ Wynik finansowy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zarządzanie domem maklerskim ▪ Narzędzia zarządzania i kontroli ryzyka ▪ Proces ICAAP ▪ Sprawozdawczość 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poziom adekwatności kapitałowej ▪ Ryzyko kredytowe ▪ Ryzyko rynkowe ▪ Ryzyko operacyjne ▪ Pozostałe rodzaje ryzyka ▪ Pozostałe elementy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poziom zasobów płynności i finansowania ▪ Ryzyko płynności i finansowania
Ustalenie wag dla poszczególnych obszarów			
W1	W2	W3	W4
Nadanie ocen wstępnych przez analityków dla poszczególnych obszarów zgodnie z kryteriami oceny			
O1	O2	O3	O4
Weryfikacja ocen na okoliczność zaistnienia dodatkowych czynników korygujących			
O1 +/- k = O1k	O2 +/- k = O2k	O3 +/- k = O3k	O4 +/- k = O4k
Ustalenie proponowanej oceny końcowej zgodnie z algorytmem			
$W1 \times O1k + W2 \times O2k + W3 \times O3k + W4 \times O4k = \text{ocena wstępna (OW)}$			
Dodatkowe korekty oceny			
$OW +/- k = OWk$			
Konwersja ocen wstępnych (O1k, O2k, O3k, O4k, OWk) na skalę punktową i nadanie ocen końcowych			
Oceny czterech głównych obszarów, Ocena końcowa			

3. Kryteria oceny poszczególnych obszarów

3.1 Kryteria ogólne

W procesie badania i oceny nadzorczej uwzględniane są kryteria zawarte w § 25 Rozporządzenia BION. Na końcową ocenę nadzorczą wpływ mają oceny czterech głównych obszarów:

- 1) Analiza Modelu Biznesowego.
- 2) Zarządzanie.
- 3) Adekwatność Kapitałowa.
- 4) Adekwatność zasobów płynności i finansowania.

Poniżej scharakteryzowano kryteria ogólne uwzględniane podczas analizy wszystkich obszarów, natomiast w kolejnych sekcjach scharakteryzowano kryteria specyficzne uwzględniane w ocenie poszczególnych obszarów. Ocena poszczególnych kryteriów jest przeprowadzana przy użyciu dostępnych w UKNF danych historycznych, jak również otrzymanych od domu maklerskiego informacji oraz wyjaśnień dotyczących aktualnej na datę odcięcia sytuacji podmiotu oraz planów i perspektyw domu maklerskiego.

Kryteria ogólne uwzględniane podczas analizy wszystkich polityk, strategii, procedur i planów w zakresie ryzyka:

- adekwatność, spójność i kompletność,
- sposób zatwierdzenia,
- częstotliwość weryfikacji,
- zgodność z przepisami prawa i regulacjami ostrożnościowymi,
- stopień wykorzystywania w prowadzonej przez podmiot działalności.

Kryteria ogólne uwzględniane podczas analizy poszczególnych elementów zarządzania ryzykiem obejmują adekwatność, spójność i kompletność:

- procesu identyfikacji istotnych rodzajów ryzyka, w tym m.in.:
 - kryteria istotności,
 - częstotliwość identyfikacji,
 - wrażliwość procesu na nowe rodzaje ryzyka, znaczące zmiany w strategii i planach działania oraz w otoczeniu domu maklerskiego,
 - skuteczność procesu,
 - złożoność działalności domu maklerskiego, generującej dane ryzyko,
- procesu pomiaru lub szacowania ryzyka, w tym m.in.:
 - zgodność procedur kalkulacji wymogu kapitałowego z przepisami prawa,
 - dostosowanie do profilu ryzyka i skali działalności domu maklerskiego,
 - częstotliwość pomiaru lub szacowania ryzyka,
 - częstotliwość i sposób weryfikacji procesu pomiaru lub szacowania ryzyka,
 - sposób dokumentacji,

- adekwatność, spójność i kompletność procesu przeprowadzania testów warunków skrajnych dla danego rodzaju ryzyka:
 - dopasowanie założeń do profilu, skali i poziomu złożoności ryzyka,
 - dotkliwość przyjętych scenariuszy/założeń,
 - regularność przeprowadzania,
 - częstotliwość aktualizacji,
- procesów monitorowania, ograniczania i kontroli ryzyka, w tym m.in.:
 - przyjęte mechanizmy monitorowania ryzyka (np. analiza kluczowych wskaźników ryzyka),
 - limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka domu maklerskiego:
 - częstotliwość aktualizacji limitów, monitorowania przekroczeń limitów, raportowania przekroczeń limitów, weryfikacji limitów,
 - dopasowanie wielkości limitów do ogólnego poziomu ryzyka domu maklerskiego,
 - poziom limitów wewnętrznych,
 - postępowanie w przypadku przekroczeń limitów,
 - sposób zatwierdzenia limitów,
 - sprawozdawczość wewnętrzna dla Kierownictwa¹ odnośnie ryzyka:
 - kompletność systemu informacji zarządczej,
 - częstotliwość, rzetelność, zakres i forma przekazywania informacji,
 - dostępność danych na potrzeby monitorowania i kontroli ryzyka.

Kryteria ogólne uwzględniane w przypadku, gdy dom maklerski wchodzi w skład grupy kapitałowej:

- adekwatność, spójność i kompletność systemu nadzoru nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych,
- sposób identyfikacji i uwzględniania wpływu działalności podmiotów dominujących na ryzyko ponoszone przez dom maklerski,
- adekwatność, spójność i kompletność procesu kontroli ryzyka w podmiotach należących do grupy,
- spójność i stopień integracji systemu zarządzania ryzykiem w domu maklerskim z odpowiednimi systemami podmiotów dominujących lub zależnych, będących instytucjami w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia CRR,
- oceny nadzorcze innych podmiotów nadzorowanych należących do grupy kapitałowej (uwzględniane w ocenie obszaru Zarządzanie),
- adekwatność wdrożonych przez dom maklerski procedur zarządzania ryzykiem, w tym odpowiednich procedur sprawozdawczych i księgowych, zapewniających efektywną identyfikację, pomiar, monitoring i kontrolę transakcji dokonywanych z podmiotami wchodzącymi w skład grupy kapitałowej.

¹ Rozumianego jako Rada Nadzorcza, Zarząd, wyspecjalizowane komitety, pracownicy na kluczowych stanowiskach

3.2 Kryteria szczegółowe

3.2.1 Analiza Modelu Biznesowego

Kryteria specyficzne uwzględniane w ocenie modelu biznesowego:

- Koncentracja – stopień koncentracji przychodów oraz pozycji bilansowych i pozabilansowych, związanych z klientami, sektorami, obszarami geograficznymi.
- Pozycja konkurencyjna – aktualna pozycja konkurencyjna oraz oczekiwane zmiany w otoczeniu biznesowym.
- Planowanie finansowe i strategiczne – adekwatność, wiarygodność założeń, ryzykowność, wykonalność.
- Wynik finansowy – wartość i stabilność przychodów w kontekście apetytu na ryzyko oraz struktury finansowania.
- Działalność sprzedażowa – skala oraz charakterystyka prowadzonej przez dom maklerski działalności sprzedażowej ze szczególnym uwzględnieniem możliwego wystąpienia agresywnego modelu działania w tym zakresie przez domy maklerskie.

3.2.2 Zarządzanie

W ocenie obszaru uwzględniane są:

1. Zarządzanie domem maklerskim.
2. Narzędzia zarządzania i kontroli ryzyka.
3. Proces ICAAP.
4. Sprawozdawczość.

3.2.2.1 Zarządzanie domem maklerskim.

Struktura i rozwiązania organizacyjne:

- Adekwatność struktury organizacyjnej do profilu ryzyka i działalności:
 - adekwatność struktury organizacyjnej do skali i zakresu działalności domu maklerskiego,
 - adekwatność, spójność i kompletność zależności organizacyjnych, sposobu raportowania oraz efektywność nadzoru nad jednostkami organizacyjnymi,
 - skala i częstotliwość zmian organizacyjnych i technologicznych.
- Adekwatność, spójność i kompletność przyjętej w domu maklerskim polityki kadrowej:
 - kompetencje kierownictwa i kluczowych pracowników,
 - spójność polityki kadrowej z przyjętą strategią, charakterem działalności oraz poziomem ryzyka kadrowego.
- System informacji zarządczej.

Kompetencje Zarządu, Rady Nadzorczej, system zarządzania:

- dostosowanie do przepisów prawa składu Zarządu i Rady Nadzorczej,

- adekwatność liczebności Zarządu i Rady Nadzorczej do skali działania i profilu ryzyka domu maklerskiego,
- adekwatność kwalifikacji (wykształcenie i doświadczenie) członków Zarządu i Rady Nadzorczej do przydzielonego zakresu odpowiedzialności oraz skali działania i profilu ryzyka domu maklerskiego,
- spójność i precyzyjność określenia obowiązków, zakresu odpowiedzialności oraz podziału uprawnień poszczególnych członków Zarządu,
- kompletność katalogu kluczowych systemów i procesów będących podstawą opracowania planów ciągłości działania i ustanowienia mechanizmów kontrolnych,
- adekwatność alokacji zasobów do realizowanych celów,
- efektywność nadzoru nad podmiotami zależnymi,
- skuteczność nadzoru Rady Nadzorczej nad działalnością Zarządu.

Ocena w zakresie relacji z klientami:

Ocena trendów w zakresie liczby i istotności skarg składanych do Podmiotu oraz działań podejmowanych w celu minimalizacji wystąpienia zdarzeń, które były powodem składanych skarg, w tym z wykorzystaniem informacji na temat skarg klientów składanych do UKNF, a także wynikające z nadzoru bieżącego i kontroli informacje dotyczące kształtowania się relacji z klientami.

Współpraca z nadzorem:

Jakość, rzetelność, terminowość i aktualność informacji przekazywanych do UKNF.

Przestrzeganie innych regulacji:

Stosowanie się do opinii i zaleceń biegłych rewidentów, kontroli wewnętrznej, audytorów wewnętrznych, jednoosobowego stanowiska/komórki nadzoru zgodności działalności z prawem, stanowisk oraz wytycznych KNF.

3.2.2.2 Narzędzia zarządzania i kontroli ryzyka

Organizacja systemu zarządzania ryzykiem i jednostka realizująca funkcję zarządzania ryzykiem:

Solidność i przejrzystość struktury organizacyjnej, w tym oddzielenie funkcji operacyjnych od funkcji zarządzania ryzykiem oraz identyfikacja potencjalnych konfliktów interesów w tym zakresie.

- Zaangażowanie i działania podejmowane przez Zarząd i Radę Nadzorczą w zakresie zarządzania ryzykiem.
- Istotność analizy ryzyka w procesie podejmowania decyzji biznesowych.
- Kompletność, przejrzystość, adekwatność i skuteczność procedur wewnętrznych i obiegu informacji.
- Zgodność działań podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem z obowiązującymi przepisami prawa i przyjętymi regulacjami wewnętrznymi.

- Zaangażowanie jednostek w proces kontroli ryzyka (jednostki biznesowe (samokontrola), jednostka realizująca funkcję zarządzania ryzykiem, kontrola wewnętrzna, audyt wewnętrzny, nadzór zgodności działalności z prawem).
- Ramy funkcjonowania jednostki realizującej funkcję zarządzania ryzykiem obejmujące w szczególności jej umiejscowienie w strukturze organizacyjnej, zakres obowiązków i odpowiedzialność ich wykonywania.
- Udział jednostki realizującej funkcję zarządzania ryzykiem w kluczowych dla domu maklerskiego procesach, w tym w podejmowaniu decyzji biznesowych oraz zaangażowanie w bieżące funkcjonowanie domu maklerskiego.
- Kompletność obszarów (linii biznesowych) objętych systemem zarządzania ryzykiem.
- Adekwatność, kompleksowość, efektywność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.
- Ramy funkcjonowania komitetu do spraw ryzyka.

Narzędzia kontroli ryzyka:

- Kontrola wewnętrzna – adekwatność, efektywność, spójność i kompletność systemu kontroli wewnętrznej, w tym: zgodność z regulacjami wewnętrznymi oraz przepisami prawa, kompetencje osób zaangażowanych w przeprowadzanie kontroli wewnętrznych, zakres czynności, realizacja zaleceń.
- Audyt wewnętrzny – adekwatność, efektywność, spójność i kompletność systemu audytu wewnętrznego, w tym: kompetencje osób zaangażowanych w przeprowadzanie audytu wewnętrznego, zakres czynności, realizacja zaleceń, zgodność z regulacjami wewnętrznymi oraz przepisami prawa.
- Nadzór zgodności działalności z prawem – organizacja systemu, w tym sposób uwzględnienia rodzaju i zakresu działalności prowadzonej przez firmę inwestycyjną, w tym sposób zapewnienia niezależności komórce nadzoru zgodności działalności z prawem, działania podejmowane w ramach systemu oraz jego skuteczność.

Apetyt na ryzyko:

- Sposób określania i zatwierdzania apetytu na ryzyko.
- Efektywność, kompleksowość i aktualność apetytu na ryzyko.
- Spójność z ogólną strategią podmiotu, procesami zarządzania i kontroli ryzyka, procesem ICAAP, procesami planowania, zasobami kapitałowymi i zasobami płynności i finansowania.

Limity wewnętrzne:

- Adekwatność, racjonalność i spójność limitów z przyjętym apetytem na ryzyko.
- System aktualizacji limitów wewnętrznych.
- Naruszenia limitów wewnętrznych.

Testy warunków skrajnych:

- Zintegrowanie testów warunków skrajnych z systemem zarządzania ryzykiem i procesem ICAAP.
- Zaangażowanie Zarządu i Rady Nadzorczej w proces przeprowadzania i weryfikację wyników testów warunków skrajnych.

- Wpływ wyników testów warunków skrajnych na podejmowanie decyzji biznesowych.

3.2.2.3 Proces ICAAP

Zgodnie z art. 110e Ustawy o obrocie dom maklerski jest obowiązany szacować kapitał wewnętrzny w celu ustanowienia całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie istotnych zidentyfikowanych rodzajów i skali ryzyka występujących w ramach prowadzonej działalności oraz innych istotnych rodzajów ryzyka mogących wystąpić w przyszłości oraz opracować i wdrożyć odpowiednie, skuteczne i kompletne strategie i procedury służące do oszacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Zgodnie z treścią Rozdziału 3 Rozporządzenia BION proces szacowania kapitału wewnętrznego powinien opierać się na wynikach oceny ryzyka. Wewnętrzny proces oceny adekwatności kapitałowej uwzględnia czynniki ilościowe (wyniki szacowania kapitału za pomocą przyjętych metod) i jakościowe, w szczególności w zakresie danych wejściowych i wyników szacowania kapitału przy zastosowaniu przyjętych metod.

Kryteria uwzględniane w ocenie Procesu ICAAP:

- adekwatność przyjętych procedur w zakresie uznawania ryzyka za istotne,
- adekwatność przyjętych procedur w zakresie identyfikacji ryzyka przy wprowadzaniu nowych produktów/transakcji,
- racjonalność i kompletność oceny istotności ryzyk,
- adekwatność, spójność i kompletność metod szacowania kapitału wewnętrznego:
 - stopień sformalizowania procedur kalkulacji kapitału wewnętrznego,
 - częstotliwość przeglądu procedury dotyczącej szacowania kapitału wewnętrznego,
 - niezależna weryfikacja procesu szacowania kapitału wewnętrznego przez komórkę audytu wewnętrznego,
 - wykorzystanie informacji uzyskanych w ramach szacowania kapitału wewnętrznego do podejmowania decyzji biznesowych,
- adekwatność, spójność i kompletność procesu alokacji kapitału wewnętrznego:
 - ostrożność i rzetelność w odniesieniu do szacowania dostępnych i przyszłych zasobów finansowych,
 - stosowanie limitów operacyjnych/miar rentowności w oparciu o alokowany kapitał wewnętrzny,
 - racjonalność przyjętego docelowego poziomu kapitału,
- poziom kontroli jakości i poprawności procesu szacowania kapitału wewnętrznego,
- adekwatność, spójność i kompletność systemu informacji zarządczej w zakresie szacowania kapitału wewnętrznego,
- adekwatność, spójność i kompletność procesu planowania i zarządzania kapitałowego (w tym awaryjnych planów kapitałowych): adekwatność terminów sporządzania, aktualizacji i szczerli zatwierdzania planów, jak również jakość procedur w zakresie planowania kapitałowego.

3.2.2.4 Sprawozdawczość

Kryteria uwzględniane w ocenie obszaru Sprawozdawczość:

- Sprawozdawczość finansowa i ostrożnościowa – jakość, terminowość przekazywania, zgodność z przepisami prawa w zakresie sprawozdawczości finansowej i sprawozdawczości ostrożnościowej, w tym m.in.: sprawozdań finansowych (z uwzględnieniem opinii biegłego rewidenta), sprawozdań dotyczących adekwatności kapitałowej, sprawozdań miesięcznych.
- Ujawnienia – jakość i zgodność z przepisami prawa ujawnianych informacji, w tym m.in.: informacji ujawnianych zgodnie z częścią ósmą Rozporządzenia CRR.

3.2.3 Adekwatność kapitałowa

W ocenie obszaru uwzględniane są:

1. Poziom adekwatności kapitałowej.
2. Ryzyko kredytowe.
3. Ryzyko rynkowe.
4. Ryzyko operacyjne.
5. Pozostałe elementy.

W kolejnych sekcjach zostały scharakteryzowane szczegółowe kryteria oceny. Definicje na potrzeby identyfikacji poszczególnych rodzajów ryzyka zostały przedstawione w załączniku nr 1 do niniejszej metodyki.

3.2.3.1 Poziom adekwatności kapitałowej

Kryteria uwzględniane w ocenie poziomu adekwatności kapitałowej:

- Poziom współczynników kapitałowych: współczynnika kapitału podstawowego Tier I, współczynnika kapitału Tier I, łącznego współczynnika kapitałowego.
- Wypełnianie norm w zakresie wymaganego poziomu kapitału założycielskiego.
- Poziom funduszy własnych w porównaniu do kapitału wewnętrznego.
- Adekwatność kapitału wewnętrznego w stosunku do ponoszonego ryzyka.
- Poprawność kalkulacji funduszy własnych oraz, w stosownych przypadkach, poprawność kalkulacji funduszy własnych opartych na stałych kosztach pośrednich.

3.2.3.2 Ryzyko kredytowe

W ocenie ryzyka uwzględniane są kryteria związane z poziomem ryzyka oraz kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka.

Kryteria uwzględniane w ocenie ryzyka, związane z poziomem ryzyka:

- Charakter i struktura aktywów oraz pozycji pozabilansowych, w tym m.in.: jakość ekspozycji.
- Struktura wiekowa należności, poziom ekspozycji przeterminowanych.
- Poziom odpisów aktualizujących wartość aktywów.
- Koncentracja ekspozycji.

Kryteria uwzględniane w ocenie ryzyka, związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka:

- Polityki, strategie i procedury, w tym m.in. zgodność z obowiązującymi przepisami.
- Odpowiedniość struktury organizacyjnej.
- Proces identyfikacji, pomiaru lub szacowania, monitorowania oraz ograniczania i kontroli ryzyka, w tym m.in.: zasady monitorowania ekspozycji, sposób uwzględnienia ryzyka koncentracji, ryzyka rezydualnego, transakcji sekurytyzacyjnych, metody ograniczania ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta oraz adekwatność, spójność i kompletność zasad dywersyfikacji ekspozycji kredytowych, poprawność kalkulacji ekspozycji na ryzyko, stosowanie przepisów w zakresie dużych ekspozycji.

3.2.3.3 Ryzyko rynkowe

W ocenie ryzyka uwzględniane są kryteria związane z poziomem ryzyka oraz kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka. Ocena ryzyka rynkowego uwzględnia również ryzyko stopy procentowej portfela niehandlowego.

Kryteria uwzględniane w ocenie ryzyka, związane z poziomem ryzyka:

- Charakter i struktura ekspozycji, w tym m.in.: wielkość i skład portfela handlowego oraz rynki, w ramach których prowadzona jest działalność.
- Złożoność ekspozycji.
- Koncentracja ekspozycji.
- Skala narażenia wyniku finansowego na ryzyko rynkowe.

Kryteria uwzględniane w ocenie ryzyka, związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka:

- Polityki, strategie i procedury, w tym m.in. zgodność z obowiązującymi przepisami.
- Odpowiedniość struktury organizacyjnej.

- Proces identyfikacji, pomiaru lub szacowania, monitorowania oraz ograniczania i kontroli ryzyka, w tym m.in.: kalkulacja ekspozycji na ryzyko.

3.2.3.4 Ryzyko operacyjne

W ocenie ryzyka uwzględniane są kryteria związane z poziomem ryzyka oraz kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka. Ocena ryzyka operacyjnego uwzględnia również ryzyko modeli.

Kryteria uwzględniane w ocenie ryzyka, związane z poziomem ryzyka:

- Skala działalności i struktura organizacyjna domu maklerskiego.
- Charakter i struktura ekspozycji, w tym występowanie zdarzeń operacyjnych (częstotliwość, charakter i poziom strat oraz ich wpływ na wartość i stabilność wyniku finansowego).
- Skargi klientów.
- Naruszenia regulacji wewnętrznych.
- Wykorzystywane aplikacje i systemy IT, w tym m.in.: ich jakość, bezpieczeństwo, skala i częstotliwość awarii, poziom zabezpieczenia na wypadek awarii.
- Rotacja pracowników oraz jej wpływ na funkcjonowanie domu maklerskiego.
- Działalność podmiotów zależnych i powiązanych.
- Czynności powierzone podmiotom trzecim.
- Stopień skomplikowania stosowanych modeli i ich wpływ na działalność domu maklerskiego.
- Zagrożenia zewnętrzne.

Kryteria uwzględniane w ocenie ryzyka, związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka:

- Polityki, strategie i procedury, w tym m.in.: polityka kadrowa, plany utrzymania ciągłości działania oraz plany awaryjne służące zapewnieniu możliwości prowadzenia bieżącej działalności domu maklerskiego i ograniczeniu strat w przypadku wystąpienia niekorzystnych zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych mogących poważnie zakłócić tę działalność, zgodność z obowiązującymi przepisami.
- Odpowiedniość struktury organizacyjnej.
- Proces identyfikacji, pomiaru lub szacowania, monitorowania oraz ograniczania i kontroli ryzyka, w tym m.in.: model identyfikacji i monitorowania strat z tytułu ryzyka operacyjnego, stopień zabezpieczania przed czynnikami powodującymi zdarzenia operacyjne, kalkulacja ekspozycji na ryzyko.

3.2.3.5 Pozostałe rodzaje ryzyka

Pozostałe rodzaje ryzyka – pozostałe rodzaje ryzyka w działalności domu maklerskiego nieuwzględnione w ryzyku kredytowym, rynkowym, operacyjnym, płynności i finansowania.

W ocenie pozostałych rodzajów ryzyka uwzględniane są kryteria związane z poziomem ryzyka oraz kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli ryzyka.

3.2.3.6 Pozostałe elementy

Kryteria uwzględniane w ocenie pozostałych elementów:

- Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych – wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych, o których mowa w art. 110t Ustawy o obrocie.
- Planowanie kapitałowe – wiarygodność założeń, skuteczność oraz wpływ realizacji planów kapitałowych i awaryjnych planów kapitałowych na utrzymanie stabilności domu maklerskiego.
- Poziom dźwigni finansowej.

3.2.4 Adekwatność zasobów płynności i finansowania

Kryteria uwzględniane w ocenie obszaru dotyczą zarówno poziomu ryzyka płynności i finansowania oraz jakości zarządzania i mechanizmów kontroli, jak również poziomu zasobów płynności i finansowania:

- Struktura pozycji bilansowych i pozabilansowych, w tym m.in.: zapadalność aktywów oraz zobowiązań, ograniczenia w zakresie zbywalności aktywów.
- Stabilność i dostępność źródeł finansowania.
- Poziom dywersyfikacji źródeł finansowania.
- Struktura źródeł finansowania.
- Poziom ryzyka płynności w różnych horyzontach czasowych.
- Wpływ przepływów pieniężnych pomiędzy domem maklerskim a podmiotami należącymi do jego grupy kapitałowej, w tym również podmiotami zależnymi, na płynność domu maklerskiego.
- Wpływ ryzyka kredytowego na ryzyko utraty płynności.
- Wpływ sytuacji finansowej domu maklerskiego na poziom ryzyka płynności, w tym utrzymywania źródeł finansowania.
- Uwzględnienie w pomiarze ryzyka płynności istotnych pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz podziału na główne waluty.
- Adekwatność przyjętych zasad w zakresie monitorowania ryzyka płynności, w szczególności możliwości upłynnienia posiadanych aktywów.
- Adekwatność i kompletność przyjętego awaryjnego planu płynności.
- Regularność przeglądów i aktualizacji awaryjnego planu płynności.

3.3 Dodatkowe czynniki korygujące ocenę

1. Posiadanie przez dom maklerski o wysokim profilu ryzyka jedynie wysokich współczynników kapitałowych/wysokiej nadwyżki funduszy własnych nad poziomem kapitału wewnętrznego, przy braku innych mechanizmów zabezpieczających ryzyko

- w działalności podmiotu, nie powinno, co do zasady, prowadzić do nadania oceny nadzorczej 1.
2. Dom maklerski, który naruszył normy adekwatności kapitałowej w przeciągu 24 miesięcy poprzedzających datę nadania oceny nadzorczej, nie otrzymuje oceny nadzorczej 1.
 3. Dom maklerski, w przypadku którego wdrożony proces szacowania kapitału wewnętrznego nie stanowi integralnej części systemu zarządzania domem maklerskim oraz nie jest uwzględniany podczas podejmowania decyzji zarządczych, nie powinien, co do zasady, otrzymać oceny nadzorczej 1.
 4. Jeżeli w skład Zarządu wchodzi osoby, które w opinii organu nadzoru nie dają rękojmi prowadzenia spraw domu maklerskiego w sposób należyty, to ocena obszaru Zarządzanie nie może być lepsza niż 3,00.
 5. Jeżeli dom maklerski dokonał wypłaty dywidendy bądź wypłaty z kapitału niezgodnych ze stanowiskiem KNF dot. wypłaty dywidendy, bądź dokonane wypłaty powodują ryzyko naruszenia norm adekwatności kapitałowej to ocena obszaru Zarządzanie nie może być lepsza niż 3,00.
 6. Jeżeli dom maklerski, dokonując rotacji podmiotu do badania sprawozdania finansowego, wybiera podmiot z tej samej sieci (w rozumieniu art. 2 pkt 14 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1421, z późn. zm.)) przez okres dłuższy niż 5 lat, to ocena elementu Sprawozdawczość finansowa nie może być lepsza niż 3, a ocena obszaru Zarządzanie nie może być lepsza niż 2,50.
 7. Jeśli biegły rewident wydał opinię z zastrzeżeniem do sprawozdania finansowego za rok podlegający ocenie, to ocena elementu Sprawozdawczość finansowa i ostrożnościowa wynosi 4 oraz ostateczna ocena obszaru Zarządzanie nie może być lepsza niż 3,50.
 8. Jeśli biegły rewident wydał opinię do sprawozdania finansowego za rok podlegający ocenie z objaśnieniem/uwagą, która w opinii organu nadzoru wpływa negatywnie na jakość sprawozdania finansowego, to ocena elementu Sprawozdawczość finansowa i ostrożnościowa nie może być wyższa niż 3 oraz ostateczna obszaru Zarządzanie nie może być lepsza niż 2,50.
 9. Jeżeli w domu maklerskim występują powiązania personalne pomiędzy uczestnikami procesów decyzyjnych, które mogą prowadzić do potencjalnego konfliktu interesów, to ocena obszaru Zarządzanie nie może być lepsza niż 3,00.

4. OCENA NADZORCZA

4.1 Agregacja ocen poszczególnych obszarów

Ramowe zasady agregacji ocen

1. Agregacja ocen odbywa się w oparciu o wagi ustalone dla poszczególnych obszarów, podobszarów i elementów podlegających ocenie.
2. Poszczególne obszary mają następujące stałe wagi:
 - Analiza Modelu Biznesowego – 10%,
 - Zarządzanie – 50%
 - Adekwatność Zasobów Płynności i Finansowania oraz Adekwatność Kapitałowa – 40%.
3. W zakresie obszarów Adekwatność Zasobów Płynności i Finansowania oraz Adekwatność Kapitałowa wagi dla podobszarów ustalane są przy uwzględnieniu zakresu i skali prowadzonej przez podmiot działalności, w szczególności uwzględniając strukturę przychodów domu maklerskiego.

Przykładowa ocena nadzorcza

Założmy, że dom maklerski uzyskał następujące oceny obszarów:

Analiza Modelu Biznesowego	Zarządzanie	Adekwatność Kapitałowa	Adekwatność Zasobów Płynności i Finansowania
2,20	2,03	2,55	1,27

Założmy również, że na podstawie ustaleń, o których mowa w ramowych zasadach agregacji, wagi dla poszczególnych obszarów wynoszą odpowiednio:

- 1) Analiza Modelu Biznesowego – 10%,
- 2) Zarządzanie – 50%,
- 3) Adekwatność Kapitałowa – 32%,
- 4) Adekwatność Zasobów Płynności i Finansowania – 8%.

Założmy, że biegły rewident wydał opinię z zastrzeżeniem do sprawozdania finansowego za rok podlegający ocenie.

Dla analizowanego przykładu, nadanie oceny nadzorczej przedstawia się następująco:

Analiza Modelu Biznesowego	10%	x	2,20	=	0,22	+
Zarządzanie	50%	x	3,50*	=	1,75	+
Adekwatność Kapitałowa	32%	x	2,55	=	0,81	+
Adekwatność Zasobów Płynności i Finansowania	8%	x	1,27	=	0,10	+
Ocena końcowa				=	2,88	

*obszar zarządzanie, któremu nadano ocenę 2,03, nie mógł otrzymać oceny wyższej niż 3,5 z uwagi na wydaną opinię biegłego rewidenta

Końcowa ocena nadzorcza dla domu maklerskiego z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku mieści się w przedziale [2,75 – 3,75), zatem, zgodnie z tabelą zamieszczoną w sekcji 2.4 niniejszej metodyki, końcowa ocena nadzorcza wynosi 3.

Analogicznie, oceny nadzorcze poszczególnych obszarów wynoszą odpowiednio:

- Analiza Modelu Biznesowego – 2,
- Zarządzanie – 3,
- Adekwatność Kapitałowa – 2,
- Adekwatność Płynności i Finansowania – 1.

4.2 Nadanie oceny F

Zgodnie z Wytycznymi SREP, przesłankami do nadania oceny F jest wykazanie w ramach procesu BION:

- spełniania przez podmiot warunków uznania go za instytucję „znajdącą się na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE transponowanego do prawa krajowego w art. 101 ust. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz.U. z 2019 r., poz. 795),
- występowania bezpośredniego ryzyka zagrażającego w sposób trwały rentowności podmiotu.

Mając na uwadze wytyczne EBA/GL/2015/07 *dotyczące interpretacji różnych okoliczności, w których instytucja jest uznawana za będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością* wydanymi na mocy art. 32 ust. 6 dyrektywy 2014/59/UE, zgodnie z którymi wykaz obiektywnych przesłanek służących ustaleniu czy dana instytucja jest na progu upadłości lub zagrożona upadłością „nie jest wyczerpujący i powinien zostać otwarty, ponieważ nie można przewidzieć wszystkich okoliczności”, jak również zawarte w ww. wytycznych zastrzeżenie, iż nawet zmaterializowanie się konkretnych przesłanek np. w postaci przekroczenia określonych wskaźników, nie powinno prowadzić do automatycznego stwierdzenia, że instytucja jest na progu upadłości, kierując się zasadą proporcjonalności z uwzględnieniem specyfiki działalności prowadzonej przez domy maklerskie przyjęto następujące kryteria ilościowe, których przekroczenie stanowi **podstawę do rozważenia nadania podmiotowi oceny F:**

- ujemne fundusze własne domu maklerskiego,
- spadek poziomu współczynników kapitałowych lub poziomu funduszy własnych w stosunku do kapitału wewnętrznego domu maklerskiego poniżej wymogów regulacyjnych, o ile nie zostały podjęte działania mające na celu w możliwie krótkim czasie doprowadzenie do stanu zgodnego z obowiązującymi przepisami,
- spadek poziomu kapitału założycielskiego poniżej wymogów regulacyjnych.

Powyższy katalog czynników ma charakter otwarty i możliwe jest nadanie oceny F również w innych przypadkach, które w szczególności będą zagrażać stabilności finansowej i kapitałowej domu maklerskiego, bądź prowadzić do trwałego zaprzestania regulowania przez niego wymagalnych zobowiązań.

4.3 Graniczna interpretacja ocen

Graniczne interpretacje ocen poszczególnych obszarów oraz końcowej oceny nadzorczej zostały przedstawione w poniższych tabelach:

Ocena obszaru Analiza Modelu Biznesowego:

Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4
Przyjęty model biznesowy i strategia wskazują na brak dostrzegalnego zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Przyjęty model biznesowy i strategia wskazują na niski poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Przyjęty model biznesowy i strategia wskazują na średni poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Przyjęty model biznesowy i strategia wskazują na wysoki poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.

Ocena obszaru Zarządzanie:

Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4
Przyjęte mechanizmy zarządzania wskazują na brak dostrzegalnego zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Niedoskonałości mechanizmów zarządzania wskazują na niski poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Niedoskonałości mechanizmów zarządzania wskazują na średni poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Niedoskonałości mechanizmów zarządzania wskazują na wysoki poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.

Ocena obszaru Adekwatność Kapitałowa:

Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4
Poziom funduszy własnych wskazuje na brak dostrzegalnego zagrożenia stabilności domu maklerskiego, biorąc pod uwagę poziom, zarządzanie oraz mechanizmy kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka, na które narażony jest dom maklerski.	Poziom funduszy własnych wskazuje na niski poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego, biorąc pod uwagę poziom, zarządzanie oraz mechanizmy kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka, na które narażony jest dom maklerski.	Poziom funduszy własnych wskazuje na średni poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego, biorąc pod uwagę poziom, zarządzanie oraz mechanizmy kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka, na które narażony jest dom maklerski.	Poziom funduszy własnych wskazuje na wysoki poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego, biorąc pod uwagę poziom, zarządzanie oraz mechanizmy kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka, na które narażony jest dom maklerski.

Ocena obszaru Adekwatność zasobów płynności i Finansowania:

Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4
Pozycja płynności i profil finansowania wskazują na brak dostrzegalnego zagrożenia stabilności domu maklerskiego, biorąc pod uwagę zarządzanie oraz mechanizmy kontroli ryzyka płynności i ryzyka finansowania.	Pozycja płynności i profil finansowania wskazują na niski poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego, biorąc pod uwagę zarządzanie oraz mechanizmy kontroli ryzyka płynności i ryzyka finansowania.	Pozycja płynności i profil finansowania wskazują na średni poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego, biorąc pod uwagę zarządzanie oraz mechanizmy kontroli ryzyka płynności i ryzyka finansowania.	Pozycja płynności i profil finansowania wskazują na wysoki poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego, biorąc pod uwagę zarządzanie oraz mechanizmy kontroli ryzyka płynności i ryzyka finansowania.

Końcowa ocena nadzorcza:

Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena F
Wyniki BION wskazują na brak dostrzegalnego zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Wyniki BION wskazują na niski poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Wyniki BION wskazują na średni poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Wyniki BION wskazują na wysoki poziom zagrożenia stabilności domu maklerskiego.	Podmiot uznaje się za znajdujący się na progu upadłości lub zagrożony upadłością.

Załącznik nr 1 – Klasy ryzyka – Definicje

Ryzyko kredytowe – ryzyko nieoczekiwanego niewykonania zobowiązania lub pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania.

Ryzyko kontrahenta – ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta.

Ryzyko koncentracji – ryzyko pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania w wyniku uzależnienia się (braku dywersyfikacji) lub nadmiernej ekspozycji wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych.

Ryzyko inwestycji w podmioty zależne – ryzyko utraty wartości zaangażowania kapitałowego i straty z tytułu zobowiązania wsparcia podmiotu zależnego.

Ryzyko rozmycia – ryzyko zmniejszenia kwoty należnej poprzez kredyty gotówkowe lub niegotówkowe udzielane dłużnikowi.

Ryzyko rynkowe – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmienność parametrów rynkowych (cen na rynku).

Ryzyko walutowe - ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.

Ryzyko stóp procentowych – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany stóp procentowych.

Ryzyko cen towarów – ryzyko utraty wartości aktywów lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany cen towarów.

Ryzyko cen instrumentów – ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub negatywnej zmiany wyniku finansowego w konsekwencji wrażliwości na zmiany cen instrumentów finansowych.

Ryzyko bazy – ryzyko straty powstałej w wyniku niedopasowania pomiędzy aktywem stanowiącym zabezpieczenie a aktywem zabezpieczanym, w szczególności w wyniku rozbieżności cen tych aktywów, w tym ryzyko straty w wyniku zmiany wartości kontraktu terminowego typu futures na indeks giełdowy lub z tytułu innego produktu powiązanego z indeksem giełdowym, która nie byłaby w pełni zgodna ze zmianą kursów akcji wchodzących w skład indeksu.

Ryzyko płynności – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań w wyniku niedopasowania przepływów finansowych.

Ryzyko finansowania - ryzyko wystąpienia zagrożenia niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Ryzyko płynności śróddziennej - rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie utraty zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.

Ryzyko niedopasowania aktywów i pasywów – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań wynikające z rozbieżności w wysokości i czasie przepływów finansowych wynikających z zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań.

Ryzyko rozliczenia – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na ograniczenia w transferze środków finansowych.

Ryzyko koncentracji – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na uzależnienie się (brak dywersyfikacji) lub nadmierną ekspozycję wobec jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych.

Ryzyko opcji – ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań ze względu na prawo kontrahenta do zmiany wysokości i terminów przepływów pieniężnych.

Ryzyko operacyjne - ryzyko straty wynikające z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując także ryzyko prawne.

Ryzyko technologiczne i techniczne – ryzyko strat związanych z zakłóceniami działalności podmiotu wskutek zaburzeń pracy systemów teleinformatycznych i informacyjnych.

Ryzyko outsourcingu - ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania podmiotu, jego majątku lub pracowników.

Ryzyka nadużyć/defraudacji - ryzyko związane ze świadomym działaniem na szkodę podmiotu przez jego pracowników lub osoby trzecie.

Ryzyko prania pieniędzy - ryzyko poniesienia strat, w wyniku zamieszania w proceder prania pieniędzy prowadzony przez klientów, pośredników lub pracowników.

Ryzyko bezpieczeństwa – ryzyko zakłócenia funkcjonowania podmiotu lub strat finansowych w wyniku niedostatecznej ochrony jego zasobów i informacji.

Ryzyko zdarzeń zewnętrznych (ciągłości działania) – ryzyko braku możliwości prowadzenia działalności przez podmiot lub poniesienia strat w wyniku zdarzeń nadzwyczajnych takich jak trzęsienia ziemi, pożary, powodzie, akty terroru, brak dostępu do siedziby (miejsca prowadzenia działalności) lub mediów.

Ryzyko prawne - ryzyko związane ze zmianami w prawie i regulacjach, zgodnością z nimi oraz wykonalnością umów i związaną z nimi odpowiedzialnością.

Pozostałe rodzaje ryzyka mogą być uwzględnione przy ocenie ryzyka operacyjnego lub umieszczone w kategorii: pozostałe rodzaje ryzyka.

Ryzyko modeli – oznacza potencjalną stratę, jaką może ponieść instytucja, w wyniku decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na danych uzyskanych przy zastosowaniu modeli wewnętrznych, z powodu błędów w opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu takich modeli.

Ryzyko danych – ryzyko wynikające z wykorzystania (do budowy modeli) nieprawidłowych, niewiarygodnych lub niekompletnych danych.

Ryzyko założeń – ryzyko wynikające z założeń lub uproszczeń przyjętych przy budowanie modeli lub ustalaniu parametrów (taryf).

Ryzyko metodologiczne – ryzyko wynikające z wykorzystania do budowy modeli, taryfikacji lub ustalania parametrów niewłaściwych narzędzi, technik lub metod (w tym statystycznych).

Ryzyko administrowania – ryzyko niewłaściwego zastosowania lub działania modeli z powodu ich nieadekwatnego monitorowania, walidacji i aktualizacji.

Ryzyko biznesowe – ryzyko nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej.

Ryzyko strategiczne - ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany.

Ryzyko wyniku finansowego – ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału.

Ryzyko otoczenia ekonomicznego – ryzyko zmiany warunków ekonomiczno-społecznych mających niekorzystny wpływ na podmiot.

Ryzyko konkurencji – ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurowania) mających niekorzystny wpływ na podmiot.

Ryzyko utraty reputacji – ryzyko na jakie narażone jest wynik finansowy, fundusze własne lub płynność, związane z negatywnym odbiorem wizerunku podmiotu przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, nadzorców, regulatorów oraz opinię publiczną.

Ryzyko podatkowe i rachunkowe – ryzyko negatywnych skutków ekonomicznych dla podmiotu z powodu niewłaściwej (nieprawidłowej) ewidencji rachunkowej, sprawozdawczości, błędnego wyznaczenia zobowiązań podatkowych podmiotu lub ich nieterminowej zapłaty.

Ryzyko produktu (skarg klientów) - ryzyko związane ze sprzedażą przez podmiot produktu (usług), który: nie spełnia wymagań i potrzeb klientów, nie jest zgodny z prawem i regulacjami, generuje dodatkowe ryzyka (dla podmiotu i jego klientów), nie ma dostatecznego wsparcia w procesach zachodzących w podmiocie, czy też pracownikach.

Ryzyko kapitałowe – ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału wystarczającego do absorpcji strat nieoczekiwanych.

Ryzyko zarządzania kapitałem – brak kapitału adekwatnego do ryzyka prowadzonej działalności a także strategii w zakresie planowania, struktury i źródeł pozyskiwania kapitału oraz ryzyko niewłaściwej jej realizacji (w tym nie uzyskiwania odpowiedniego wyniku finansowego).

Ryzyko niewypłacalności – ryzyko obniżenia kapitału poniżej poziomu niezbędnego do pokrycia strat.

Ryzyko zarządzania - ryzyko związane z niewłaściwym zarządzaniem, złą identyfikacją i ograniczaniem ryzyka prowadzonej działalności, brakiem lub niewystarczającym działaniem kontroli wewnętrznej, nieodpowiednim stosowaniem procedur wewnętrznych lub ich nieprzestrzeganiem.

Ryzyko ciągłości procesów – ryzyko zakłóceń w funkcjonowaniu podmiotu lub nieefektywnego jego działania w wyniku niewłaściwej lub niewystarczającej organizacji procesów, ich nieciągłości, niewłaściwego podziału zadań i kompetencji lub nie zapewnienia odpowiednich zasobów do realizacji zdefiniowanych i/lub koniecznych procesów

Ryzyko zasobów ludzkich - ryzyko zakłóceń działalności podmiotu wskutek niemożności pozyskania i utrzymania pracowników i menedżerów o odpowiednich kwalifikacjach.

Ryzyko raportowania – ryzyko wynikające z braku, zakresu, niskiej wiarygodności i aktualności informacji zarządczej oraz niewłaściwie zorganizowanych procesów raportowania (w tym definicji źródeł, wykonawców i odbiorców informacji).

Ryzyko ładu korporacyjnego – ryzyko wynikające z nieadekwatnej struktury organizacyjnej i kompetencyjnej.

Ryzyko kontroli wewnętrznej – ryzyko wynikające z nieadekwatnych mechanizmów kontrolnych podmiotu.

Ryzyko zarządzania podmiotami powiązаныmi – ryzyko wynikające z niewłaściwego lub niedostatecznego nadzoru właścicielskiego.

Ryzyko zgodności (compliance) – ryzyko wynikające z działania podmiotu niezgodne z szeroko rozumianymi normami (nie tylko prawnymi) lub konfliktu interesów.

Ryzyko nadmiernej dźwigni – ryzyko wynikające z podatności instytucji na zagrożenia z powodu dźwigni finansowej lub warunkowej dźwigni finansowej, które może wymagać podjęcia niezamierzonych działań korygujących jej plan biznesowy, w tym awaryjnej sprzedaży aktywów mogącej przynieść straty lub spowodować konieczność korekty wyceny jej pozostałych aktywów.

Ryzyko systemowe – oznacza ryzyko zakłócenia systemu finansowego, które może spowodować poważne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i realnej gospodarki.